

Euklideszi gyűrű: Olyan kommutatív, egységelemes, nullosztómentes R gyűrű, amelyben megadható egy $f : R \rightarrow \mathbf{N}$ függvény, amelyre $f(u) = 0 \iff u = 0$, és minden $b \neq 0, a \in R$ -hez létezik olyan $c, d \in R$, hogy $a = bc + d$, ahol $f(d) < f(b)$. Ilyen gyűrűk pl. $\mathbf{Z}$, itt $f(u) = |u|$; $T[x]$, itt $f(0) = 0$ és $f(u) = \deg u + 1$, ha $u \neq 0$; a Gauss-egészek gyűrűje, itt $f(u) = N(u)$. Euklideszi gyűrűben mindig igaz a számelmélet alaptétele (általános bizonyítás hamarosan).

Ideál: Egy (tetszőleges) R gyűrűben egy olyan $I \neq \emptyset$ részhalmaz, amely zárt az R -beli összeadásra, ellentettképzésre és tetszőleges R -beli elemmel bármelyik oldalról történő szorzásra, azaz $a, b \in I$ és $r \in R$ esetén $a+b, -a, ra, ar \in I$. Az összeadásra és ellentettképzésre vonatkozó zárttság helyettesíthető azzal, hogy I zárt a kivonásra.

Generált ideál: Ha $H \subseteq R$, akkor a H által generált ideál az a legszűkebb olyan ideál, ami H -t tartalmazza, jele (H) . Ez tehát ideál, tartalmazza H -t, és ha egy J ideál tartalmazza H -t, akkor $(H) \subseteq J$. (H) nem más, mint az összes, a H -t tartalmazó ideál metszete. Az egy elem által generált ideálok a főideálok. Kommutatív, egységelemes gyűrűben a (c) főideál a c összes többszöröseiből áll, azaz $(c) = \{rc \mid r \in R\}$. Hasonlóan, $(c_1, \dots, c_k) = \{r_1c_1 + \dots + r_kc_k \mid r_j \in R\}$.

40. (a) Mutassuk meg, hogy az $\alpha = a + bi\sqrt{2}$ komplex számok, ahol a, b egészek, egy R kommutatív, egységelemes, nullosztómentes gyűrűt alkotnak (a $\mathbf{C}$ -beli összeadásra és szorzásra).
 (b) Definiáljuk R -ben a normát: $N(a + bi\sqrt{2}) = a^2 + 2b^2 = |\alpha|^2 = \alpha \cdot \bar{\alpha}$. Lássuk be, hogy $N(\alpha\beta) = N(\alpha)N(\beta)$.
 (c) Határozzuk meg R egységeit.
 (d) Igazoljuk, hogy R euklideszi gyűrű.
 (e) Az (e1) $1 + i\sqrt{2}$; (e2) $1 + 2i\sqrt{2}$; (e3) $1 + 3i\sqrt{2}$ közül melyek felbonthatatlanok R -ben?
41. (a) Lássuk be, hogy a páratlan nevezőjű törtek egy kommutatív, egységelemes, nullosztómentes R gyűrűt alkotnak.
 (b) Mik az egységek és mik a felbonthatatlanok?
 (c) R -ben (egységsszeresektől eltekintve) csak véges sok felbonthatatlan van. Hol bukik meg itt az euklideszi bizonyítás arról, hogy végtelen soknak kellene lennie?
 (d) Bizonyítsuk be, hogy R -ben érvényes a számelmélet alaptétele, sőt euklideszi gyűrű.
42. Oldjuk meg az alábbi diofantikus egyenleteket:
 (a) $(x^2 - 2)(x^2 + 7) = y^3$; (b) $x^2 + 1 = y^3$; (c) $x^2 + 2 = y^3$.
43. Hány ideál van az alábbi gyűrűkben: (a) $\mathbf{C}$; (b) $\mathbf{C}[x]$; (c) $\mathbf{Z}_{20}$?
44. Mely m -ekre alkotnak a 0 és a nullosztók ideált $\mathbf{Z}_m$ -ben?
45. Igaz vagy hamis? (I, J ideálok R -ben.)
 (a) $I \cap J = 0 \Rightarrow I = 0$ vagy $J = 0$.
 (b) R nullosztómentes, $I \cap J = 0 \Rightarrow I = 0$ vagy $J = 0$.
46. Lássuk be:
 (a) Testnek csak a két triviális ideálja van.
 (b) Ha R egységelemes, kommutatív és csak a két triviális ideálja van, akkor R test.
47. (a) Mutassuk meg, hogy $\mathbf{Z}[x]$ -ben a 2 és x polinomok lnko-ja nem áll elő $2f + xg$ alakban semmilyen f, g egész együtthatós polinomokkal.
 (b) Igazoljuk, hogy $\mathbf{Z}[x]$ nem euklideszi gyűrű (azaz nemcsak arról van szó, hogy a fokszám szerint nincs maradékos osztás, hanem egyáltalán nincs olyan függvény, amely szerint megvalósítható lenne).
48. Legyen $R = \mathbf{R}[x]$ és I ideál R -ben.
 (a) Lássuk be, hogy két I -beli polinom lnko-ja is szükségképpen I -beli.
 (b) Hány I -nek eleme (b1) π ; (b2) $100x$; (b3) $x^2 - 1$; (b4) $x^2 + 1$?

Vizsgáljuk meg a fenti kérdéseket $R = \mathbf{Z}[x]$ -ben is.